

KESİT AKADEMİ DERGİSİ

ISSN: 2149-9225

The Journal of Kesit Academy

İlhan DUMAN
Nilüfer Belediyesi Özlüce İlkokulu
dmn.ilhn@gmail.com ORCID

2023 EĞİTİM VİZYONU BELGESİ,
KAMU OKULLARINA OKUL MÜDÜRÜ
GÖREVLENDİRME

2023 EDUCATION VISION DOCUMENT,
ASSIGNING A SCHOOL MANAGER FOR
PUBLIC SCHOOLS

Geliş / Submitted / Отправлено: 18.02.2021

Kabul / Accepted / Принимать: 22.03.2021

Yayın / Published / Опубликованный: 25.03.2021

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Article Information

Research Article

Информация о Статье

Научная Статья

Atıf / Citation / Цитата

Duman, İ. (2021). 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi, Kamu Okullarına Okul Müdürü Görevlendirme. *Kesit Akademi Dergisi*, 7 (26), 540-547.

Duman, İ. (2021). 2023 Education Vision Document, Assigning A School Manager for Public Schools. *The Journal of Kesit Academy*, 7 (26), 540-547.

 10.29228/kesit.49521

Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır.

This article was checked by Intihal.net.

Эта статья была проверена Intihal.net

intihal.net

KESİT AKADEMİ DERGİSİ

ISSN: 2149-9225

The Journal of Kesit Academy

2023 EĞİTİM VİZYONU BELGESİ, KAMU OKULLARINA OKUL MÜDÜRÜ
GÖREVLENDİRME

2023 EDUCATION VISION DOCUMENT, ASSIGNING A SCHOOL
MANAGER FOR PUBLIC SCHOOLS

İlhan DUMAN

Öz: Milli Eğitim Bakanlığı; 23 Ekim 2018 tarihinde yayınladığı 2023 eğitim vizyonu belgesinde yer alan okul yöneticilerinin desteklenmesi başlığındaki uygulamaları 2020 yılında ülke genelinde hayata geçireceğini, 2021 yılında ise bu uygulamaları izleme, değerlendirme ve iyileştirme yapacağını vaat etmiştir. 05.02.2021 tarihli ve 31386 sayılı Resmi Gazete’de Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği yayınlanmıştır. Bu çalışmada, Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği’nin; 2023 eğitim vizyonu belgesinin vaat ettiği, okul yöneticilerinin destekleneceği ana hedefler altında sıralanan eylemlerin ne derece gerçekleştirdiği karşılaştırılarak yorumlanmıştır. 2023 eğitim vizyonu belgesiyle eğitim yöneticilerinde oluşan beklentilere rağmen vaat edilen uygulamaların bu yönetmelikte hayata geçmediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: 2023 vizyon belgesi, Eğitim kurumu yönetimi, Okul müdürü

Abstract: With the announcement of the 2023 Education Vision document on 23rd of October 2018, The Ministry of National Education has pledged to actualize applications under the topic of providing support to school directors across the nation in 2020 as well as to monitor, evaluate and to improve these aforementioned applications in 2021. Regulations on Selection and Assignment of Directors to Educational Institutions affiliated with the Ministry of National Education have been published on 5th of February 2021 with 31386 issue number in Official Gazette. In this study, Regulations on Selection and Assignment of Directors to Educational Institutions have been compared and interpreted in terms of achievement of the actions lined under the main goals for supporting school directors within the 2023 Education Vision. It has been seen that despite the expectations of school directors arising from the 2023 Education Vision, the promised applications don’t come to fruition with this regulation.

KeyWords: The 2023 education vision document, Education Institution Management, School Manager

GİRİŞ

Bir örgütü amaçlarına ulaştıracak işleri yapmak için bir araya gelen insanları örgütleyip eş güdümlenerek eyleme geçirme süreci yönetim olarak tanımlanmaktadır (Başaran, 2000 s.13). Okuldaki öğrenme ortamını, mesleğe yaklaşım düzeyini, öğretmen aidiyetini, öğrenci hedeflerini ve öğretmenlerin motivasyonunu etkileyen onun önderliğidir, eğitim kurumu yöneticisinin yöneticilik yeteneği bir okulun bütün başarısında önemli bir yer tutmaktadır (Anderson, 1991).

Eğitim kurumum yöneticileri okul yönetiminin kilit unsurlarıdır. Okulların etkili olması ve daha önce belirlenen amaçlara ulaşabilmesi, önemli ölçüde etkinliklerde ve eğitim ve öğretim programının hayata geçirilmesinden sorumlu yöneticilerin etkililiğine bağlı olmaktadır (Balcı, 1993).

Okuldaki yöneticinin yeterlik alanları Sergiovanni (1991) tarafından;

(a) değerlendirme, (b) ekip kurma, (c) iletişim, (d) program, (e) liderlik, (f) performans, (g) öğretim, (h) örgütlenme, (ı) politik ve ekonomik yeterlikler olarak sıralamıştır.

Eğitim kurumu yöneticilerinden; kurumunu ve çevresini tanıyarak, başarının arttırılabilmesi için liderlik yapması, kendisini devamlı geliştirip ileriye taşımaları beklenmektedir (Bartell ve Birch, 1995).

Modern eğitim kurumu yöneticisinde olması gereken özellikleri ve bilgi alanlarını Açıkalan (1997) aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

Detaylı insan bilgisine sahip,

Tesirli iletişim becerisi olan,

Liderlik gösterebilen,

Ana dilini doğru ve güzel kullanan,

Medeniyet tarihi, matematik ve felsefe, eğitimi,

Yabancı dil bilgisi olan,

Bilgiyi yönetebilen ve İletişim teknolojisine hakim,

Fiziki ve duygusal yönden sağlıklı,

Eğitime inanan.

Okulun potansiyelini okul yöneticileri etkili idare edebilmeli, çalışanların mesleki gelişimi sağlanmalı, okul hedeflerini net olarak ortaya koymalı, öğretim programlarının hayata geçirilmesine ve revizyonuna önderlik yapmalı, kurumda ödüllendirme ve toplam kalite yönetimini uygulayabilmeli, karar sürecinde kurumun tüm paydaşlarının görüşü alınmalı, ahlaki prensipler oluşturarak öğretmenlerin sürekli gelişimine destek olmalıdır (Mestry ve Grobler, 2004).

Eğitim liderinin eğitim örgütündeki beş fonksiyonu;

Eğitim kurumunun amacını tanımlamak,

Olumlu öğrenme ortamlarını hayata geçirmek,

Öğretmenleri izleyerek dönütte bulunmak,

Öğretim programına hâkim olarak uygulamaya koymaktır (Lashway 1995).

Eğitim örgütü yöneticisi, olumlu bir örgüt iklimi oluşturarak eğitim örgütünün nitelik ve niceliğini yükseltmedeki en büyük faktördür (Balci, 1996).

Hakiki okul yöneticileri, sorunlar karşısında yılmayarak bu durumu kurumun faydasına çevirebilir. Liderliğini sağlayacak olanaklar, kanun veya mevzuatlardaki boşluklardan faydalanarak, liderliğini gösterecek durumlar içerisinde bulunmayı gerektirir (Bursalioğlu, 1979: s. 292-293).

Okul yöneticileri, yasaların içinde boğuşmadan, kanun ve emirleri kurumunun çıkarına yorumlayıp çözüme gider (Balci, 1996).

Öğretim lideri olarak yöneticilerin günümüzde, vizyoner, olumlu öğrenme ve öğretme ortamını okulda oluşturma, mesleki gelişimi önemseme, okulun takım ruhuna sahip olması için kişilerarası iletişim ve işbirliği ortamlarını sağlama, okul çevresiyle olumlu ilişkiler kurma, stratejik planlama becerisine sahip olma, detaylarda boğulmadan okulu hayat boyunca eğitimin bir parçası haline getirme gibi sayılabilecek vazife ve mesuliyetleri vardır. Okulun etkililiğinin eğitim kurumu müdürünün liderlik davranışlarıyla doğrudan ilişkisi vardır (Balci, 2002).

2023 eğitim vizyonunda (MEB 2023 Eğitim Vizyonu, 2018) okul yöneticileri ile ilgili;

Eğitim kurumu imkânlar ölçüsünde bağımsızlaştırılarak kimlik bulmalıdır. Eğitim kurumu, günümüz gereksinimlerine göre aslını bulduğunda o okulda ekip ruhu, üretme ve insanlık şuuru yükselecektir. Okul yöneticisi sürecin en önemli aktörüdür. Çok kısıtlı olanaklardan kurumda hayal ve hayati üretebilecek kişi olduğu gibi kurumun mevcut kapasitesini yok edebilecek kişi de yöneticidir. Eğitim kurumunun kendini bulma sürecinde her okul, yöneticisi kadar okuldur. Bu sebeple yetkinin ötesinde okul yöneticisinin okuldaki öğrenciden veliye dek güvene ve uzmanlığa dayanan etkisi belirleyici olacaktır. Bu etki gücü sadece eğitim planlarındaki öğeler için değil bununla beraber kestirilemeyenlerin yönetilmesinde de önemlidir denilmektedir.

Amaç

Çalışmanın amacı, 05.02.2021 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği esas alınarak, 2023 Eğitim Vizyonu belgesi okul yöneticilerinin desteklenmesi bölümünde yer alan ana hedefler altında sıralanan eylemlerin hayata geçirilmesi durumunun karşılaştırılarak yorumlanmasıdır.

Yöntem

Araştırma doküman incelemesi türünde bir çalışmadır. Araştırmaya konu dokümanlar 2023 Eğitim Vizyonu (MEB 2023 Eğitim Vizyonu, 2018), 05.02.2021 tarihli ve 31386 sayılı Resmi Gazetede Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği ve ekinde yer alan yönetici değerlendirme formudur.

Yönetmelik İncelemesi

05.02.2021 tarihli ve 31386 sayılı Resmi Gazetede Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurum-

ları Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliğine¹göre Müdür olarak ilk defa görevlendirilecekler; yazılı sınav puanının yarısı, değerlendirme formu sonucunda elde edilen puanın %30'u ve mülakat puanının %20'si oranında hesaplanarak belirlenmektedir ayrıca hâlihazırda çalıştıkları okulda aynı unvan ile dört senelik süreyi tamamlayan müdürler aynı veya farklı eğitim kurumlarına, çalıştıkları okulda aynı unvan ile sekiz yıllık süreyi tamamlayan müdürler farklı okullara Yönetici Değerlendirme Formu sonucuna göre puan üstünlüğüne dikkate alınarak müdürlüğe yeniden görevlendirilmek üzere başvuruda bulunabilmektedirler.

Bu yönetmelikle ilk defa; yönetici olarak görevlendirilme genel şartı olarak 8 yıl geçerliliği olan, eğitim yönetimi sertifika programına katılmak ve başarıyla tamamlama şartı getirilmiştir. Ayrıca değerlendirme formuna göre yöneticiliğe ilk defa ve yeniden görevlendirmede göre puan getiren gelen yenilikler incelendiğinde ulusal/uluslararası hakemli dergide makalesi yayımlanmak ulusal ve uluslararası düzeyde projelerde görev almak, ulusal ve uluslararası düzeyde düzenlenen bilgi/beceri/sanat/proje yarışmalarında öğrencileri çalıştırmak/ödül almak gibi kriterlerin yanı sıra daha önceki yönetmeliklere benzer olarak aşağıdaki tabloda yer alan eğitimler, hizmet süresi, ödüller - cezalar bölümü karşılığında alınabilecek puan değerlendirme yer almaktadır.

Yönetici Değerlendirme Formu (Eğitimler - Hizmet Süresi-Ödüller - Cezalar Bölümü)

Kişisel Bilgiler	T.C. No	Ad Soyad	Puanı	Belge-Süre	Puan Toplamı
Eğitimler	İkinci bir dört yıllık yükseköğrenim mezunu olanlara		4		
	Alan dışı tezsiz yüksek lisans		5		
	Eğitim yönetimi alanı tezsiz yüksek lisans		6		
	Alan dışı tezli yüksek lisans		7		
	Eğitim yönetimi alanında tezli yüksek lisans		8		
	Diğer alanlarda doktora		11		
	Eğitim yönetimi alanında doktora		15		
Hizmet Süresi	Öğretmenlik kıdemi (Adaylık dâhil dört yıldan fazla olan kısımları bakımından öngörülen puanın yarısı verilecektir.)		1		
	Kurucu müdür, müdür yardımcılığı ve müdür yetkili öğretmenlik kıdemi (Dört yıldan fazlası için bir yıllık puanın yarısı verilir)		2		
	Müdür başyardımcılığında geçen her bir yıl için (Dört yıldan fazla olan kısımları bakımından öngörülen puanın yarısı verilir.)		3		

¹ URL-1

	Müdürlükte ve Milli Eğitim Bakanlığı merkez/taşıra teşkilatı şube müdürü veya daha üst kadrolarda geçen her bir yıl için (Dört yıldan fazlası için bir yıllık puanın yarısı verilir.)	4		
Ödüller	Başarı Belgesi (En fazla 1 adet)	1		
	Üstün Başarı Belgesi (En fazla 1 adet)	2		
	Ödül (En fazla 1 adet)	3		
Cezalar	Her kınama cezası için (Af haricindekiler)	-1		
	Her aylıktan kesme veya maaş kesilmesi cezası için (Af haricindekiler)	-2		
	Her bir kademe ilerlemesinin durdurulması, kıdem/ derece indirilmesi cezası için (Af haricindekiler)	-3		

2023 Vizyon Belgesi ve Eğitim Kurumu Yöneticiliği

Okul ortamını dönüştürecek kişiler olan okul müdürleri bu görevlerini 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda öğretmenlere; okul ve enstitü müdürlüğü, başyardımcılığı ve yardımcılığı görevleri, ikinci görev olarak yaptırılabilir denilmektedir². Kanuna göre okul müdürlerine esas görevleri öğretmen olarak tanımlanmış, ikinci görev olarak da okul müdürlüğü yaptırılmaktadır. Bunun haricinde okul yöneticilerinin herhangi bir meslek kanunu bulunmamaktadır.

Yöneticiler hali hazırdaki mevzuata göre; eğitim kurumlarına, değerlendirme formuna göre aldıkları toplam puan üzerinden 4 veya 8 yıllığına görevlendirilmektedirler. Bu sürelerin sona erdiği yıl tercihlerine göre farklı okullara görev istemek zorundadırlar. Tercihlerine göre herhangi bir kuruma görevlendirilememesi durumunda yöneticilikten öğretmenliğe döndürülmektedirler.

2023 eğitim vizyonu hazırlık aşamasında daha önce hazırlanan çalışmalar gözden geçirilerek alanlarında uzman kişiler dâhil edilerek çalışmalar düzenlenmiştir. Yapılan bu çalışmalar neticesinde temel sorulara yanıtlar aranmıştır (MEB 2023 Eğitim Vizyonu, 2018).

2023 eğitim vizyonunun öngördüğü 2020 yılında uygulamaya geçirerek 2022 yılının sonuna dek okul yöneticiliği ile ilgili iyileştirme yapılmasını planladığı hedefleri aşağıdaki şekildedir;

Eğitim yöneticilerimizin üzerindeki bürokratik iş yükü azaltılacak

Yükseköğretim Kuruluyla iş birliği ve eşgüdümle okul yöneticilerinin mesleki gelişimleri modern yaklaşımla master düzeyinde yapılandırılacak.

Eğitim kurumu yöneticilerinin göreve getirilmeleri, özlük hakları, görevde yükselmeleri, çalışma koşulları ve benzeri diğer konuları dikkate alan "Öğretmenlik Meslek Kanunu" çıkarılması çıkarılmasına ilişkin hazırlık çalışmaları yürütülecek.

² URL-2

Okul yöneticilerinin; özlük hakları iyileştirilerek, kariyer basamağı olarak yapılandırılacak ve profesyonel bir uzmanlık alanı şeklinde düzenlenecektir.

Yeterliliklere dayalı yazılı sınav ve belirlenecek diğer objektif kriterler kullanılarak Okul yöneticiliğine atama gerçekleştirilecektir (MEB 2023 Eğitim Vizyonu, 2018).

SONUÇ ve ÖNERİLER

05.02.2021 tarihli ve 31386 sayılı Resmi Gazetede Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliğinde yer alan eğitim yönetimi sertifikası programı ile 2023 eğitim vizyonunda bahsedilen okul yöneticiliğinin profesyonel bir uzmanlık alanı olarak ele alınması hususunda bir adım sayılabilir ancak daha önemli husus olan okul yöneticiliğinin hiyerarşik kariyer uzmanlık basamağı şeklinde yapılandırılması yerine hala ikinci görev olarak yapıyor olması profesyonellikten uzak algısını pekiştirmektedir.

2023 eğitim vizyonu; okul yöneticiliğine, belirlenecek objektif kriterler ve yazılı sınav sonucuna göre atama yapacağını bildirmektedir. Yönetmeliğin ekindeki yönetici değerlendirme formuna göre yöneticiler görevlendirilmektedirler; bu formda yer alan ödüller bölümü geçmişten günümüze tartışmalara yol açmıştır. Nedeni ise bu ödüllerin verilmesi için herhangi bir kriter bulunmaması ve liyakat yerine keyfiyete göre verilmesi durumu söz konusu olmaktadır. Ayrıca ilk defa yönetici olarak görevlendirilecek adaylarda objektif olan yazılı sınav haricinde objektiflikten uzak sözlü sınavın yer alması da hakkaniyetli olarak değerlendirme ve görevlendirmeye gölge düşürmektedir.

Bunların yanı sıra yayınlanmasının üzerinden iki yıldan fazla süre geçmesine rağmen 2023 eğitim vizyonunda yapılması öngörülen; eğitim kurumu yöneticilerinin göreve getirilmeleri, özlük hakları, görevde yükselmeleri, çalışma koşulları ve benzeri diğer konuları dikkate alan "Öğretmenlik Meslek Kanunu" çıkarılması hazırlığıyla ilgili de şu ana dek kamuoyuyla paylaşılmış bir bilgi bulunmaması, yöneticilerin günümüzde ümitsizliğe kapılmalarına sebep olacağını düşündürmektedir.

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (1997). *Toplumsal ve Kuramsal Yönleriyle Okul Yöneticiliği*. Ankara: PegemA Yayınları.

Anderson, M. E. (1991). *Principals: How To Train, Recruit, Select, Induct and Evaluate Leaders For America's Schools*, Eric Clearinghouse On Educational Management. College Of Education. University Of Oregon.

Balcı, A. (1993). *Etkili Okul: Kuram, Uygulama ve Araştırma*, Ankara: Yavuz Dağıtım.

Balcı, A. (1996). *Etkili Okul ve Türkiye'de Uygulanabilirliği*, Yeni Türkiye Eğitim Özel Sayısı, 7.

Balcı, A. (2002). *Etkili Okul, Okul Geliştirme Kuram Uygulama ve Araştırma*, (3. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık

Bartell, Carol A. ve Birch, Lavvrence W. (1995). *Restructuring Administrator Preparation For Cali-*

formia. ThrustforEducationalLeadership, Vol. 24. Issue 5, 28-31.

Başaran, İ. E. (2000). *Yönetim*. Ankara: Feryal Matbaası.

Bursalioğlu, Z. (1979). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.

Lashway, L. (1995). *Can Instructional Leaders Be Facilitative Leaders?*, Educational Management, 98, 135-140.

Mestry, R.ve Grobler, B. R. (2004). *The Training and Development of Principals to Manage Schools Effectively Using the Competence Approach*. ISEA, 32 (3), 2-19.

Sergiovanni, T. J. (1991). *The Principalship: A Reflective Practice Perspective*. Boston: Allyn and Bacon.

İnternet Kaynakları

Devlet Memurları Kanunu

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=657&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> (Erişim Tarihi: 16.02.2021)

Milli Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyonu (2018)

http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf (Erişim Tarihi: 16.02.2021)

URL-1: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/02/20210205-1.htm>

URL-2:(<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=657&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>)